

נייר עמדה – לקראת דיון בנושא תקנות בית המשפט לענייני משפחה (אגרות)(תיקון), התשע"ז-2017 ביום 8.5.2017

FOUNDERS:

S. Daniel & Ewa Abraham
Joseph Alexander Foundation
Aharon & Rachel Dahan
Charles Dimston
Jesselson Family
Mordecai & Monique Katz
Gershon & Carol Kekst
Rose & Louis Klosk Fund
Sisel Klurman
Don & Jane Stern Lebell
Evelyn Gruss Lipper
Bernard & Estelle Marcus
Dennis Mehiel
Jack & Gitta Nagel
Joyce Saffir
Irving & Helen Schneider
Stephen Schwartz-
Brookdale Foundation Group
John & Marianne Slade
Abraham Spiegel
Jerome & Ellen Stern
Sigmund & Rose Strochlitz

פרופ' רות הלפרין-קדרי,
ראשת המרכז, מייסדת
עו"ד עטרה קניגסברג-ראם,
מנכ"ל ראשונה, מייסדת
ד"ר גלית שאול, עו"ד
מנכ"לית

מרכז רקמן מברך על תיקון תקנות בית המשפט לענייני משפחה (אגרות) (להלן: "התקנות") באופן המעניק פטור מאגרה לבעלי דין המיוצגים על ידי הסיוע המשפטי. כאמור במכתב המלווה של שרת המשפטים, מטרת התיקון הינה לחסוך זמן שיפוטי בניהול הליכי פטור מאגרה בנוגע לבעלי דין שפטורים בין כה וכה מתשלום האגרה מחמת מצבם הכלכלי. ההסדר קיים בבתי המשפט ובבית הדין לעבודה והתקנות החדשות מחילות למעשה את אותו הסדר על בית המשפט לענייני משפחה.

אנו סבורות כי בהזדמנות זו, בה מעניקים פטור מאגרה למיוצגים על ידי הסיוע המשפטי, יש לבצע תיקון נוסף בתקנות, על פיו תנתן הקלה בהגשת בקשת פטור מאגרה, למקבלי גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה. לגבי מקבלי הגמלה, לא מדובר בפטור מוחלט אלא בהוספת סעיף בתקנות, בדומה לסעיף שיש בתקנות בתי המשפט (אגרות) תשס"ז-2007 ובתקנות בית הדין לעבודה (אגרות) תשס"ח – 2008, הקובע כי קבלת גמלה תשמש ראיה לכאורה לחוסר יכולתו של המבקש לשלם את האגרה.

מקבלי הבטחת הכנסה הינם מי שהמדינה הכירה בהם כבעלי הכנסות מועטות מאוד, אם בכלל, אשר תשלום אגרה מהווה חסם עבורם מגישה למערכת המשפט. לעיתים אנשים אלה בוחרים שלא להשתמש בשירותי הסיוע המשפטי או לחילופין בוחרים בייצוג מטעם ארגון ללא מטרות רווח. רובם ככולם מקבלים בסופו של יום פטור מאגרה.

לפיכך אנו מציעות לאמץ בתקנות (ובתקנות האגרות בבתי הדין הדתיים) את תקנה 14(ה) לתקנות בתי המשפט (אגרות) תשס"ז-2007 אשר קובעת כדלקמן:

"(ה) קבלת גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980 בעת הגשת הבקשה לפטור מאגרה, תשמש ראיה לכאורה לחוסר יכולתו של המבקש לשלם את האגרה כאמור בתקנת משנה (ג)."

ניתן לשלב את הסעיף בתקנה 9 לתקנות, העוסקת בבקשה לפטור מאגרה.

יודגש כי התיקון המוצע יוצר השוואה בין הדין החל בבתי המשפט בישראל, לדין החל על בתי המשפט לענייני משפחה. פרט לתקנה 14(ה) לתקנות בתי המשפט (אגרות) תשס"ז-2007 אשר פורטה לעיל, קיימת תקנה זהה בבתי הדין לעבודה, בתקנות בית הדין לעבודה (אגרות) תשס"ח – 2008 (תקנה 12(ד), דהינו בכל בתי המשפט בישראל, פרט לבתי המשפט לענייני משפחה, קיימת הקלה זו לגבי מקבלי גמלה על פי חוק הבטחת הכנסה.

אימוץ התקנה האמורה גם בתחום דיני המשפחה, יקל על זכאי הבטחת הכנסה לקבל פטור מתשלום האגרה גם בתחום רגיש זה, וישווה את הדין בכל בתי המשפט בישראל. הערכתנו הינה כי התיקון אינו כרוך בעלות תקציבית משמעותית מאחר ומרביתם של מקבלי גמלת הבטחת הכנסה מקבלים פטור מאגרה בסופו של יום.

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן, הפועל במסגרת הפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר אילן, נוסד בשנת 2001. מטרת המרכז להביא לביעור האפליה נגד נשים ולחזק את מעמדן בחברה הישראלית, באמצעות תרגום ידע ומחקר אקדמי לפעילות מעשית ויישומית. המרכז פועל לאור חזונו של הרב עמנואל רקמן לקידום זכויות הנשים בישראל ולהטבת מעמד האשה בדיני המשפחה ובהלכה היהודית.